

 **RC MODELY
NA FACEBOOKU**

1/2017

XXII. ročník
65 Kč
3 €

RCM Modely

www.rcmodely.cz

časopis pro všechny modeláře

**RC MODELY * MODELÁŘIME S VAMI *
22 LET**

RCM TESTUJÍ

Bücker Bü - 133 Jungmeister ze stavebnice str. 24 - 25

S RCM NA AKCÍCH

Novinky z International Indoor Fly-In v Nijmegenu str. 3 - 4

JAK-9B

s rozpětím 3,5 metru

Spolek leteckých modelářů
LITOMYŠL

Můj kolega ze Spolku leteckých modelářů Litomyšl Oldřich Česka mě požádal o napsání článku o jeho, pro něj asi nejvzácnější maketě, kterou postavil. Jde o JAK-9B v měřítku 1:3. Rozpětí 3,5 metru a délka 3,3 metru vychází z dispozic auta, které má k dispozici.

Počátkem všeho byla Monografie JAK-9, kterou kdysi v minulosti Oldřich Češka dostal k Vánocům. Potom tato složka ležela několik let ladem. Až před sedmi lety přišlo rozhodnutí postavit maketu. Hlavním důvodem bylo, že Oldřich Češka za svůj modelářský život postavil mnoho krásných maket, již v době totality dělal obří modely, na tehdejší dobu unikátní. Mezi touto řadou převládaly dvouplošníky, které má zvlášť v oblibě. Všechna jeho letadla však mají, nebo měla jedno společné. Všechna jsou přemotorovaná, protože „plynu není nikdy dost“. V celé jeho sbírce modelů však nikdy nebyla maketa stíhačky, proto vznikla myšlenka si ji postavit.

Za cíl si stanovil dosáhnout při zvoleném měřítku co nejmenší hmotnost. Nakonec se to také podařilo, model má jen 18 kg, takže plošné zatížení je pouze 72 g/dm². Pro pohon byl zvolen řadový tříválec ZDZ 150 s výkonem 15 – 17 koní. Uhlíková třílístá vrtule 28 x 12 je od firmy PT model, opatřená laminátovým kuželem o průměru 150 mm, který má ve svém středu nefunkční maketu kulometu.

Model je opatřen zatahovacím podvozkem včetně otevírání a zavírání podvozkových šachet. Jeho konstrukce je „a la Češka“. Základem ovládání je akušroubovák se systémem ozubených převodů. V koncových polohách jsou umístěny koncové spínače, které vypínají napájení. Na stejném principu je vytvořeno funkční otevírání a zavírání kabiny. Při zhotovení otevírání podvozku bylo nejdříve vyrobeno několik kartónových předloh, než se dosáhlo správného výsledku.

Konstrukce modelu je z klasických materiálů – překližky, smrku, balzy a laminátu. Křídlo je trojdílné. Vlastní centroplán zabírá 3/4 rozpětí křídla a jeho hloubka profilu u trupu je jeden metr. Hlavní nosník centroplánu tvoří stojina na celou výš-

Kabina makety JAK-9

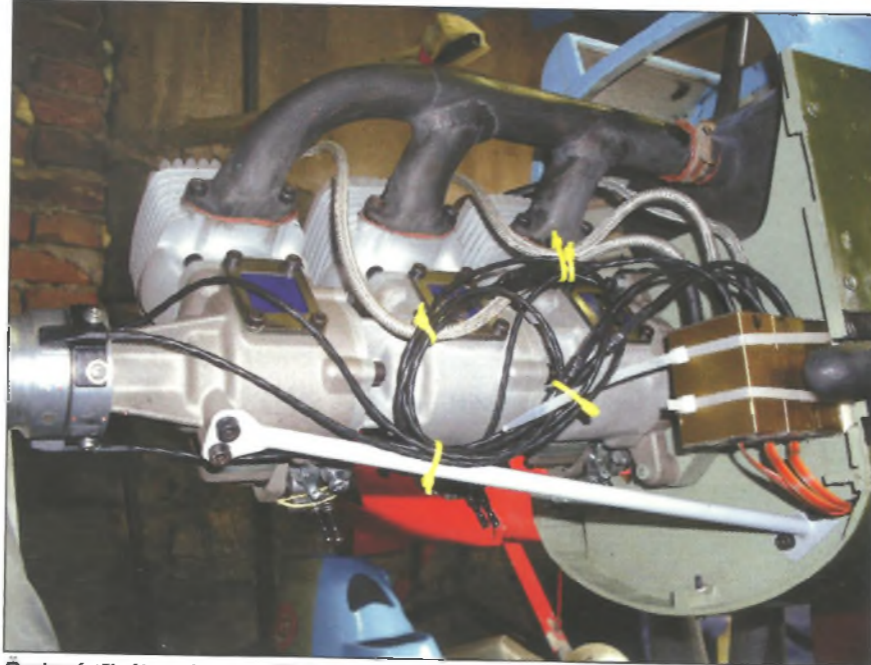
Maketa kulometu uprostřed kuželu vrtule

Pohled dovnitř trupu

Pohled z trupu na přístrojovou desku

Řadový tříválcový motor ZDZ 150

Podvozková šachta

ku profilu z překližky tloušťky 10 mm, která je zdvojená. Konce křidel jsou opatřeny pozičními světly.

Trup je podobně jako předloha v části před kabinou plátován, za ní pokračuje konstrukcí z listů 5 x 5 mm. Tyto nosníky jsou podélně opatřeny tenkými provázky, které po potažení imitují trubkovou konstrukci, z které byl trup předlohy. Ten je opatřen maketovými šachtami, které jsou funkční a slouží jako montážní.

Za kabinou je šachta pumovnice. V ní je umístěno celé ovládání modelu a veškerá elektronika. Kabina je vybave-

na maketovou palubní deskou, přístroje jsou podsvícené. Na kloubech je v kabině umístěn funkční zaměřovač. Po prvním letu však musely být jeho klouby zalepeny, protože se samovolně pohyboval.

Všechna serva jsou umístěna vždy co nejbližší u pák kormidel. Jejich velikost je volena tak, aby dávaly tah 30 kg. Pouze ovládání plynu obstarává servo HS-422. Táhla jsou ocelová o průměru 3 mm. V modelu je šest packů baterií o kapacitě 2 500 – 4 000 mAh. Samostatně jsou baterie pro přijímač, serva, osvětlení přístrojů, poziční světla, podvozek a zapalování. K ovládání slouží vysílač JR a přijímač ASSAN.

Model je potažen plátnem, které bylo natřeno napínacím lakem. Kamufláž je vytvořena stříkáním dvousložkovými barvami Body. Odstíny byly míchány podle Monografie JAK-9. Povrch makety obsahuje 2 000 imitací nýtků. Podvozková kola jsou od firmy NoNa Air, mají průměr 125 mm, ostruhové má průměr 70 mm.

Stavba modelu trvala dva roky. Oldřich Češka si vše konstruoval, dimenzoval a také zhotovil sám.

První let byl pouze skokem do dvou-

Pohon náhonu otevírání podvozku akušroubovákem

metrové výšky. Proběhl před pěti lety. Následující dva roky se řešily problémy se zapalováním motoru, teprve potom proběhly další lety.

Maketa také byla předvedena na několika výstavách, na té v Lidovém domě v Litomyšli byla představena i v televizi, v Ústí nad Orlicí byla vystavena v autosalonu. Objevila se také na několika akcích, které se konaly v okolí Litomyšle při příležitosti různých výročí 2. světové války. Nikdy na nich nelétala, ale vždy se těšila velikému zájmu a obdivu. V současné době je uložena v depozitáři Oldřicha Češky. To, že s ní nelétá, je ovlivněno hlavně ztíženou manipulací s jednotlivými díly, protože jsou k ní třeba dva lidé. Stavbou této makety si Oldřich Češka splnil svůj sen zhotovit funkční maketu stíhačky. Další fotografie ze stavby makety můžete shlédnout na www.modelarilitomysl.cz v sekci „modely“.

Podle vyprávění stavitele napsal Petr Janoušek

Oldřich Češka startuje motor

Technické parametry:
Rozpětí: 3,5 m
Délka: 3,3 m
Hmotnost: 18 kg
Plošné zatížení: 72 g/dm²
RC vybavení: vysílač JR, přijímač ASSAN
Motor: řadový tříválcový ZDZ 150

